Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCII. Ч. 221. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 19-го ЛИСТОПАДА 1985 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 19, 1985 No. 221. VOL. XCII.

УВАН Канади взяла участь в конференціях тисячоліття християнства

Вінніпеґ, Ман. — Українська Вільна Академія Наук в Канаді взяла участь в науковій конференції Тисячоліття Хрищення Руси-України, яка відбулася в Римі в днях 5-8-го жовтня ц.р. Господарем цієї конференції був Український Католицький Університет, подібно як в першій конференції того роду була Українська Православна Церква в ЗСА, зглядно Дім Культури в Бавнд Бруку. В неповних шести місяцях після відбуття першої конференції в ЗСА відбулася т.зв. европейська в Римі. В обох конференціях УВАН Канади була заступлена своїми представниками. В першій брав участь д-р Олег Ґерус, а в Римі д-р Михайло Марунчак. Він теж виступив з доповіддю п.н. „Історичне тло пастирського листа Митрополита Андрея „Не вбий".

Пастирський лист „Не вбий", казав доповідач, був прямим голосом в протиставленні до нацистської окупанської політики в Україні — людовбивства, зокрема ліквідації жидів на східних теренах Европи. Цей пастирський лист був частинно сконфіскований окупантською цензурою. Мимо цього пастирське слово архипастиря дійшло до широких мас вірних. Коли людовбивство в Україні ступенувалося, Митрополит Шептицький писав теж протестні листи до керівної німецької влади, включно з Гімлєром.

З ділового листування Митрополита Андрея з колами Ватикану та своїми ближчими і дальшими співробітниками видно, що Митрополит Андрей засуджував одверто німецьку політику в Україні вже з початком 1942 року. Крім батьківського слова та пастирських поучень, Митрополит Андрей безстрашно анґажувався в переховуванні жидів. Світ досі, включно з жидами, не оцінив належно цієї великої посвяти людству цього Архипастиря говорив доповідач.

Обі конференції, в Бавнд Бруку і в Римі, відбулися заходами Комітету наукового конґресу Тисячоліття Хрищення Руси-України, оформленого в 1984 році в Мюнхені, під головуванням ректора Українського Вільного Університету д-ра Володимира Яніва.

У зв'язку зі з'їздом канадських вчених в червні 1986 року у Вінніпеґу, УВАН в Канаді влаштовує три наукові сесії, присвячені Тисячоліттю Християнства, дві в англійській мові й одну в українській. Крім цього, плянує видати два наукові збірники, присвячені тисячоліттю.

М. Дупляк переобрана на голову ООЛ

Йонкерс, Н.Й. — В суботу, 19-го жовтня ц.р., тут в приміщеннях Дому СУМА відбувся XX Крайовий з'їзд Організації Оборони Лемківщини.

Участь у ньому взяло 57 делеґатів та багато гостей. Слід підкреслити, що поважне число учасників З'їзду становили делеґати з найновішої еміґрації, молоді люди, віком 20-30 років, які є членами відділів ООЛ.

Зборами керувала Президія у складі: інж. Б. Чайківський, голова, М. Мицьо, заступник голови, Леся Ґой і Василь Майкович, секретарі. До Почесної президії запрошено: д-ра І. Гвозду, голову Світової Федерації Лемків, д-ра Я. Падоха, голову Наукового Товариства ім. Шевченка, та д-ра П. Ґоя, голову Фундації Українського Вільного Університету.

Після звітів керівних органів ООЛ в дискусії забирало голос багато делеґатів, які порушували різні ділянки праці організації. Спеціяльну увагу присвячено справі допомоги потребуючим українцям у Польщі.

На внесок Номінаційної комісії, одноголосно вибрано нову Крайову управу, яку знову очолила Марійка Дупляк.

Того самого дня вечером відбувся бенкет. Участь у ньому взяли: в заступстві епископа Василя Лостена — о. Тарас Ґалонжка — економ Епархії Стамфорду, о. Іван Кащак, парох української католицької церкви в Стовн Пойнт, Н.Й., представники багатьох центральних та місцевих організацій. Надійшли письмові привіти від українських Церков, католицької і православної, та від крайових установ. Доповідь „Лемківщина сьогодні" виголосила М. Дупляк.

У мистецькій частині вечора виступив танцювальний ансамбль Осередку СУМА в Йонкерсі та бандурист К. Блюм, який крім гри на бандурі виконав кілька українських народних мелодій на цимбалах та сопілці.

Після бенкету відбулась забава під звуки оркестри „Журавлі".

ПЕРТАМБОЙСЬКА ОКРУГА ВІДБУДЕ ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ

Джерзі Ситі. — Як уже інформовано, Пертамбойська Округа, головною якої є Михайло Захарко, відбуде організаційні наради в неділю, 24-го листопада в залі церкви св. Михаїла в Менвіллі, Н.Дж. Про справи УНСоюзу говоритиме головний радний Андрій Кейбіда.

А. Мадай матиме виставку в УІА

Ню Йорк. — Відкриття виставки нових дереворитів мистця Андрія Мадая відбудеться у п'ятницю, 22-го листопада ц.р., у 8-ій год. вечора, тут в Українському Інституті Америки.

Любителі мистецтва є запрошені на відкриття, де матимуть нагоду зустріти молодого мистця із Філядельфії.

А. Мадай, 31-річний мистець, народився у Філядельфії, де закінчив Академію мистецтва на повній чотирирічній стипендії. Пізніше поїхав до Риму, де продовжував студії в Університеті св. Климентія. Теж вчив техніку іконографії від ієромонаха Ювеналія при манастері св. Теодозія Студита, у Кестельганзальфо.

Мистецькі праці А. Мадая здобули славу в Америці і Канаді, він здобув різні нагороди.

Він мав 27 незалежних виставок та понад 65 разів брав участь у спільних виставках.

Останньо А. Мадай розмалював середину української католицької церкви Благовіщення у Мелроз Парк, Па., та запроєктував та виконав іконостас у цій церкві.

Виставка триватиме до 17-го грудня, та буде важною частиною конференції про Митрополита А. Шептицького, 7-го грудня в УІА.

Про ближчі інформації слід телефонувати до УІА на число (212) 288-8660.

В НЮ ЙОРКУ ІНТРОНІЗОВАНО НОВОГО ЄПИСКОПА

С. Бавнд Брук (Митрополича Канцелярія). — В неділю, 10-го листопада ц.р., відбулася урочиста інтронізація Вікарія Владики Митрополита, Антонія на катедру Єпископа нюйоркського. Акт інтронізації довершив Владика Мстислав Митрополит УПЦеркви в ЗСА і первоієрарх УАПЦеркви в діяспорі в країнах вільного світу.

Владика Антоній

Інтронізацію попередила відправа соборної архиєрейської Служби Божої, яку очолили Владики Митрополит Мстислав і Єпископ Антоній, а яким сослужили настоятель катедри св. Володимира в Ню Йорку протопресвітер Володимир Базилевський, протоієрей К. Каліновський, о. Ф. Тамбурелло, протодиякон Володимир Поліщук і диякон Є. Мащишин. Прислуговували студенти Семінарії Ю. Гільтайчук і Т. Руденко. Урочистість відправи збагатив спів катедрального хору під орудою маестра Михайла Лева.

Грамоту Собору Єпископів УАПЦеркви про призначення Владики Антонія на Єпископа нюйоркського відчитав Владика Митрополит, а після нього повторив цю грамоту англійською мовою диякон Є. Мищишин. Єпископ Антоній подякував Митрополитові і Соборові Єпископів за обдаровання його високою місією епископського служіння Церкві і українському народові.

Цю урочистість закінчив своїм словом до Владики Антонія його святитель Митрополит Мстислав, виявляючи, яку важну ролю в житті УПЦеркви в ЗСА виконала нюйоркська катедральна парафія, зокрема після закінчення останньої світової війни, коли її очолював незабутній бл. п. отець Лев Веселовський. На заклик протодиякона В. Поліщука, могутнім многоліттям владикам Митрополитові Мстиславові та Єпископові Антонієві відповів катедральний хор.

Інтронізаційну урочистість закінчено святковою трапезою, господарями якої були Управа катедри та катедральне сестрицтво. Започаткував трепезу коротким словом о. В. Базилевський. Страви поблагословив Владика Митрополит. Дальше ведення програми було доручено голові катедральної Управи І. Куравському. Під час трапези вітали Владику Антонія представники громадських організацій. Від Консисторії УПЦеркви в ЗСА привітав Владику член Консисторії Тома Бурка, бажаючи Владиці Божих ласк, здоров'я та успіху в його архипастирській праці.

Надзвичайно зворушливим був момент передачі композитором М. Левом Владиці Мстиславові свого останнього твору „Володимирська симфонія", яку автор написав для відзначення Тисячоліття Хрищення України.

Зворушений вельмицінним дарунком, Владика Мстислав обняв автора та подякував йому за його труд і обдаровання ним УПЦеркви. Владика Митрополит запевнив, що доложить усіх старань, щоб цей труд появився якнайскорше друком та знайшовся в книгозбірнях світу.

При цій нагоді Владика Мстислав поділився радощами і смутками в поточному житті УПЦеркви у вільному світі. Не зважаючи на постійні спроби совєтської аґентури внести неспокій в життя окремих клітин Церкви в різних країнах її існування і дії, найбільш дошкульним явищем у її житті у вільному світі являється недостача священиків. Митрополит поінформував, що з метою зарадити цьому лихові, він уважав за доцільне обов'язки інспектора Семінарії св. Софії доручити своєму вікарієві, Владиці Антонієві. Та не зважаючи на всі труднощі і перешкоди, УПЦерква з почестю виконує своє післанництво, та гідно й авторитетно репрезентує побожний український народ поза межами України. Свідоцтвом на це може бути і запрошення президентом Роналдом Реґеном Митрополита Мстислава на зустріч Президента з чільними представниками Церков і релігійних об'єднань в ЗСА, що відбулася в Білому Домі в п'ятницю 8-го листопада ц.р.

Словом сердечної подяки всім, хто вітав і обдарував його закінчив цю урочистість Владика Антоній.

Справу УКЦеркви в Україні дискутовано на жидівсько-християнському панелі

Чикаґо (Філія УКУ). — Заходами Міжрелігійного комітету дії в справах совєтських жидів та Жидівсько-американського комітету відбувся тут 3-го жовтня ц.р. публічний панель — слухання у справі релігії в СССР. Конференцію - панель організувала римо-католицька сестра Анна Ґіллен, що є директором згаданого міжрелігійного комітету. Слухання низки свідків-доповідачів відбулося в католицькому університеті ДіПол перед визначним панелем, до якого належали пастор Олекса Гарбузюк з Українського Євангельсько - Баптистського Об'єднання, М. Лазар, голова Жидівсько-американського комітету в Чикаґо, проф. А. Лякок із Чикаґської теологічної семінарії, о. Д. Монтальбан із римо-католицької архиєпархії в Чикаґо, член міської ради М. Оберман, конґресмен Джан Портер та сестра М. Траклер з Крайової коаліції римо-католицьких монахинь.

Ці особи випитували свідків-доповідачів, після того, як останні склали своє звідомлення перед панелем та присутньою публікою і представниками преси. Відкрила слухання сестра А. Ґіллен, стверджуючи актуальність прав і релігійної свободи в комуністичних країнах, зокрема напередодні чергової конференції Гельсінкських угод в Будапешті, куди сестра Ґіллен вибирається. Подібні слухання відбувалися в Торонто і Лос Анджелесі; вони є наче міні-Сахаровські слухання. Представлено п'ять доповідачів, що мали говорити про окремі вибрані питання, а серед них були двоє українців.

Професор університету Лойола і директор Філії УКУ в Чикаґо Василь Маркусь представив ситуацію українців-католиків. Тому що тема панелю була ширша — „Культура і спільнота — боротьба за релігійну свободу в СССР", доповi-

(Закінчення на стор. 4)

В Польщі створена підпільна політична партія

Варшава. — Західні журналісти, акредитовані в Польщі, покликаючись на дисидентські джерела, повідомили, що тут створилася Партія вільної польської демократії. Вона має на меті боротися за незалежність країни.

Минулого тижня сповнилося 67 років з дня проголошення незалежности країни, яка 123 роки перебувала під пруським, австрійським і російським пануванням. В той день засновники нової підпільної політичної партії зібралися в Кракові на могилі маршала Юзефа Пілсудского і прирекли боротися за незалежність Польщі.

„11-го листопада 1985 року ми прийшли сюди, щоб оголосити про створення партії вільної польської демократії. Ми клянемося перед Богом і прахом національних героїв боротися за відновлення повного суверенітету, незалежности і демократії", — сказано у проклямації, підписаній псевдонімами засновників нової партії. Вважають, що серед тих, які підписали її, є два колишні лідери профспілкового об'єднання „Солідарність" і представники польської інтелігенції.

Засновник „Солідарности" Лєх Валенса вітав створення нової партії, але сказав, що не залишить профспілку і буде продовжувати боротьбу, щоб „Солідарність" знову стала леґальною організацією.

Стало відомо, що творці нової партії вважають невдачею 16-місячне леґальне існування „Солідарности". Як сказав один з засновників нової партії, членам „Солідарности" не вдалося добитися незалежности країни.

В 1979 році в Польщі була створена конфедерація за незалежну Польщу. Її засновник Лєшек Мочульскі заявив тоді, що ця партія була першою дисидентською політичною партією у Східній Европі. Всі, хто входив до складу керівництва конфедерації, досі перебувають у тюрмі.

А. Осадца і Г. Журавель виграли вибори в Ґлен Спей

Ґлен Спей, Н.Й. — Після вісьмох літ, як міський радний у місті Ламберленд, Н.Й. (Ґлен Спей — це одна із дільниць того міста) у виборах 5-го листопада ц.р., архітект Аполінарій Осадца був перевибраний знову на пост міського радного на наступних чотири роки.

У тих же виборах Григорій Журавель був вибраний на міського податкового асесора. Обидва кандидати були вибрані з републіканської листи кандидатів.

На Загальних зборах в суботу, 26-го жовтня ц.р., члени Об'єднаня Українців в Ґлен Спей вибрали інж. А. Осадцу на голову цього об'єднання.

У СВІТІ

ПРОТЕСТАНТСЬКИЙ ПРОВІДНИК і колишній кандидат на президента від Демократичної партії Джессі Джексон заявив кореспондентам, що він виїжджає до Женеви, щоб там у місті зустрічі президента Роналда Реґена з Міхаїлом Ґорбачовив, „голосити справу миру". Джексон підкреслив, що „ми мусимо їхати до Женеви і змагатися за справу миру на землі".

ҐЕОРҐІЙ АРБАТОВ, директор інституту для вивчання проблем ЗСА і Канади, заявив кореспондентам в Женеві, що він надіється на успіх розмов між президентом Роналдом Реґеном і генральним секретарем ЦК КПСС Міхаїлом Ґорбачовим. Арбатов прибув вже до Женеви з численними совєтськими дорадниками Ґорбачова. Двогодинна зустріч Арбатова і 11-ох інших совєтських „спеціялістів" із західніми кореспондентами, це перша совєтська спроба наголосити совєтську точку зору на справу вершинної конференції.

ВЕКИКОБРИТАНІЯ Й ІРЛЯНДІЯ підписали договір, на підставі якого Дублін отримає практично незначну, але символічно дуже важну для ірлянців дорадчу ролю при вірішуванні справ Північної Ірляндії. Хоч покищо ніхто не знає подробиць цього договору, Ірляндська Республіканська Армія устами свого речника заявила, що вона не визнає жадного договору, а тимбільше нагляду чи вмішування Дубліну у внутрішні справи Північної Ірляндії.

ПРЕСОВЕ АҐЕНТСТВО Ройтерса інформує, що в Туреччині військовий суд засудив 11 осіб на смерть, а 362 особи на різні терміни тюрми за участь у збойному нападі їхньої організації на державні установи в 1980 році, ще перед перебранням влади в тій країні військовою хунтою. В тому часі вони вбили 25 осіб і поранили 20 та займалися організуванням партизанських груп в північній частині Туреччини. На розправу чекають ще інших 25 членів підпільної групи Дев Йоль, яка нібито нараховує 5,000 членів в цілій країні.

ПОЛІЦІЯ В ПІВДЕННО-Африканській Республіці заарештувала 718 страйкуючих медичних сестер, студентів медичної школи і шпитальних помічників, які вийшли на страйк і домагалися підвишки платень, зрівняння їхнього статусу з білими робітниками. Страйками охоплені зокрема шпиталі в Йоганнесбурґу і Совето, де посилено діє підпільна організація, центр якої перебуває за кордоном. Президент ПАР Пітер Бота заявив, що всі африканці, білі і чорні, будуть покарані за вчинки, які підривають основи держави і позбавляють населення належної медичної опіки. Суди гостро каратимуть зоркема тих осіб, які є членами підпільних організацій і діють під вказівками закордонних центрів.

ЧЛЕНИ УРЯДОВОЇ партії у Філіппінах і опозиційні групи погодились на пересунення речення заповіджених президентом Фердінандом Маркосом парляментарних виборів на 17-го січня 1986 року кажучи, що ані уряд, ані опозиція не матимуть можливости належно приготовитись до такої важної події. Міністер зв'язків з політичними партіями Лєонардо Перез заявив кореспондентам, що вибори правдоподібно відбудуться при кінці лютого наступного року, але в цій справі буде опублікований ще спільний комунікат уряду і опозиційних партій. У Вашінґтоні група конґресменів звернулась до президента Ф. Маркоса, щоб він офіційно запевнив філіппінський нарді і заприязнені країни, що вибори будуть дійсно вільні, під наглядом закордонних спостеріґачів, бо тільки такі вибори можуть запевнити спокій у Філіппінах в майбутньому.

К. ВАЙНБЕРҐЕР ПІДТРИМУЄ ПОЗИЦІЮ ПРЕЗИДЕНТА,— КАЖЕ ПЕНТАҐОН

Вашінґтон. Речники Пентаґону, а зокрема головний дорадник секретаря Департаменту оборони Роберт Б. Симс заявляють, що Каспар Вайнберґер не осуджує стратеґії Білого Дому, зокрема самого президента Роналда Реґена, заплянованої на вершинній конференції в Женеві і не опонує до незвичного у Вашінґтоні тону підходу до проблем Совєтського Союзу, він тільки побоюється, що росіяни, подібно, як на попередніх конференціях, будуть намагатися облудрити З'єднані Стейти Америки „солодкими" словами, обіцянками і приховуватимуть правду про наявність їхнього нуклеарного озброєння.

Заява Пентаґону була потрібна тому, що в газетах „Ню Йорк Таймс" і „Вашінґтон Пост" появилися в суботу й неділю, 16-го і 17-го листопада нотатки про те, що, між президентом Р. Реґеном і секретарем Департаменту оборони немає зголи щодо женевських розмов і що Вайнберґер виступає проти підписання будь-якого договору про редукцію нуклеарної стратеґічної зброї, бо такий договір фактично обмежить американські спроможності дозброєння і залишить за росіянами перевагу у всякому озброєнні.

Заява Пентаґону не залишає сумніву, що між Р. Реґеном і К. Вайнберґером немає жадних ідеологічних і тактичних розходжень. Тому, коли кореспонденти у Женеві запитали Президента ЗСА чи він наміряється звільнити секретаря Департаменту оборони за появу неузгідненої заяви у згаданих часописах, Р. Реґен категорично заперечив такі думки і заявив, що він має повне довір'я до К. Вайнберґера, який, як ніхто інший, турбується про успішність американської закордонної політики і зміцнення престижу ЗСА у світі.

Очевидно думка про те, що листа до „Ню Йорк Таймсу" і „Вашінґтон Пост" міг написати сам К. Вайнберґер, викликала бурю протестів і незадоволення серед офіційних речників Адміністрації, зокрема в Державному департаменті. Державний секретар Джордж Шулц вимагає докладного дослідження цієї справи, вважаючи поміщення листа в пресі „саботажем" вершинної конференції. Політичні спостеріґачі і кореспонденти не дуже дивуються заявою державного секретаря, бо вони вже раніше зарахували його до найбільш прихильних осіб в Адміністрації президента Р. Реґена до справи переговорів з Москвою. Кажуть, що він був також „головним майстром" приготованих договорів про культурну й наукову співпрацю ЗСА з СССР, які правдоподібно будуть підписані відповідними речниками з обох сторін під час розмови Р. Реґена з Міхаїлом Ґорбачовим.

Лист Пентаґону не був офіційно висланий згаданим газетам, але вони зуміли отримати його „потаємно". Згаданий речник Пентаґону пояснив кореспондентам, що звідомлення Департаменту оборони було приготоване для Президента і його дорадників для внутрішнього користування в Женеві і преса дістала цей документ нелегально. Цю справу перевіряють тепер відповідні чинники.

Москва, очевидно, зручно підхопила справу опублікованого листа і використала його для своїх пропаґандивних цілей. Тепер, кажуть спостеріґачі, якщо б у Женеві справи не йшли добре, М. Ґорбачов і його дорадники напевно покличуться на „неоднозгідність" в Уряді ЗСА до справи роззброєння.

В АМЕРИЦІ

ДИРЕКТОР ЦЕНТРАЛЬНОЇ Розвідчої Аґенції Вілліям Кейсі в листі до сенатської комісії гостро обвинуватив законодавців, кажучи, що вони викривають методи і джерела Сі-Ай-Ей. В. Кейсі ствердив, що атаки конґресменів проти Сі-Ай-Ей є „неправильними" та „необґрунтованими".

ЦЕНТР ПРИРОДНИЧИХ наук для охорони громадян ствердив, що вісім компаній ресторанів, які продають перекуски (наприклад, МекДоналдс) вживають товщ з волового м'яса в їхніх харчах. Дослідники виявили, що споживання цього товщу може спричинити серцеві недуги.

ЯК ПОВІДОМИЛА представниця женевського пресового центру, що займається акредитацією репортерів, які прибувають до Женеви у зв'язку з зустріччю на вершинах, син президента Роналда Реґена, Роналд П. Реґен, буде висвітлювати переговори для журналу „Плейбой". Реґен молодший уже акредитований при пресовому центрі.

ЩЕ ОДИН РУМУНСЬКИЙ моряк, 45-річний Пауль Фіріка, не вернувся на поклад свого корабля, що стояв у порті Гюстону, і попросив політичного притулку в ЗСА. „Я не хочу вертатися до Румунії, бо там все просякнуто брехнею", — сказав чиновникам Служби іміґрації і натуралізації П. Фіріка. Він наслідував приклад свого земляка Стефана Вєрнеа, моряка іншого румунського корабля, який недавно залишився у ЗСА.

НАЧАЛЬНИК ПОЛІЦЕЙСЬКОГО управління Філядельфії Ґреґорі Самбор подав свою резиґнацію. Цей крок зв'язаний з розпорядженням, яке віддав Ґ. Самбор 13-го травня ц.р. в зв'язку з заворушеннями, викликаними групою чорних радикалів „Мув", бомбардувати з повітря будинки, в яких засіли члени цієї групи. Ця акція спричинила пожежі, в яких згорів 61 дім і загинуло 11 осіб.

КРАЙОВИЙ ЦЕНТР пошуку пропалих дітей, який має відділи в 28 стейтах, повідомив, що за перший рік свого існування він знайшов 2,600 дітей віком від 14 місяців до 17 років. Центр був заснований рік тому, після того, як стало відомо всій країні про траґедію в родині Волш, син яких, шестирічний Адам, був викрадений і вбитий. Ця траґедія лягла в основу телевізійного фільму „Адам".

ЗА ОСТАННІЙ МІСЯЦЬ президент Роналд Реґен дістав понад три мільйони листів, авори яких дають йому поради, зв'язані з переговорами на вершинах. „Вони бажають Президентові щасливої поїздки і підтримують його", — сказала в інтерв'ю для газети „Ю-Ес-Ей Тудей" директор почтового відомства Білого Дому Енн Ґіґґінс. Газета розповідає про лист, що його Р. Реґен дістав від студентки з південної Каліфорнії. Студентка нагадала Президентові про виступ колишнього совєтського прем'єра Алєксєя Косиґіна, який висловився за створення протиракетної космічної оборони. Цитата з виступу А. Косиґіна була включена Р. Реґеном у виступ на ювілейній сесії Генеральної асамблеї ОН. Президент післав студентці текст своєї промови з автографом.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda USPS (50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address - $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повернеться тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $7.50 на 6-місяців, $15.00 — на рік. За кожну зміну адреси — $1.00.
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Ідеалізм Реґена

Поки підуть ці рядки до рук читачів — закінчиться вже давно заповіджена вершинна конференція у Женеві, передбачена на 19-20-го листопада 1985 року. За кілька тижнів перед цією конференцією лідерів двох суперпотуг відбувалася з обох сторін пропаґандивна кампанія. Підготова до цієї конференції міністрами закордонних справ обох держав (в ЗСА вони називаються державними секретарями) — не довела була ні до чого. Ще два тижні перед цією Женевською конференцією полетіли до Москви, на запрошення з совєтської сторони, державний секретар Джордж Шулц у товаристві дорадника Президента у справах крайової безпеки Роберта МекФарлейна і спеціяліста у справах роззброєння Пола Ніце. Коли вони вернулися до Америки, то за твердженням популярного нюйоркського щоденника совєтський диктатор Міхаїл Ґорбачов на всі позиції делеґатів мав ту саму коротку відповідь — „нєт".

До цієї психологічної підготови Женевської конференції належала теж 15-тихвилинна промова президента Реґена у четвер, 14-го листопада ц.р., яку передавали через радіо й телевізійні станції. Промова була звернена до американського народу і тільки зрозуміла для американців. Бо для кремлівських володарів це щось цілком нове й незрозуміле, щоб тривкий мир обперти — як цього хоче Реґен — на взаємному повному довір'ї всіх народів, на взаємній пошані і на свобідному обміні ідеями. Большевицькому режимові чужа і несприйнятлива свобода людини — а Реґен у своїй промові виразно підкреслив, що права людини мають не меншу вартість для забезпеки країни, як збройна сила. Реґен підкреслював корисність культурного обміну — педагогів, студентів, дослідувачів, техніків — і раз-у-раз запевняв про миролюбність Америки, яка нікому не загрожує і жагуче прагне миру, опертого на справедливості і, як сказано вже, на взаємному довір'ї всіх народів.

Та остання промова Роналда Реґена була ще одним висловом його філософського „кредо" — ідеалізм і оптимізм. Реґен застерігся, що він не може пророкувати великого успіху вершинної конференції у Женеві, але, відповідаючи на запит, що його сам собі поставив — чому і з чим він іде до Женеви — стверджував, що іде туди шукати тривкого миру. Водночас він застерігся, що може це не буде переломове історичне порозуміння між двома суперпотугами, але може бути „започаткування діялогу". Зрештою, червоною ниткою тяглась у промові Реґена думка про потребу довір'я між народами. Тут можна би закинути Роналдові Реґенові деякий брак послідовности, бож він сам ствердив, що „воєн не роблять люди, тільки уряди". Отож можна здогадатися, що люди, які заселюють велетенський простір Евразії, прагнуть тієї самої волі, миру й добробуту, що їх прагнуть люди на північно-американському континенті, — але в реальній дійсності це не має значення, бо з волею і прагненнями людей в СССР не рахується Кремль. І до Женеви не поїхали репрезентанти підсовєтських народів, а диктаторський лідер одної політичної партії, що її ціла духова настанова протилежна духовій настанові американського Президента й американських людей.

Роналд Реґен відомий своїм красномовним талантом. Хоча він, як кожний державний лідер, має свого „спічрайтера" — таку місію у Білому Домі має м. ін. колишній синдикований коментатор Патрік Бюкенен, — кожний прилюдний виступ Реґена носить відпечать його власного „я". Він не відчитує написаної йому промови, він взагалі не читає, тільки промовляє, але так і відчувається, що те, що він говорить, це його переконання, це його світогляд. Світогляд глибокого ідеаліста й оптиміста — і завдяки тим своїм прикметним рисам вдачі він здобув собі таку популярність в американському суспільстві.

Це був знову 15-тихвилинний красномовний „майстерштюк", але та промова мусіла викликати на Кремлі цілком протилежне враження, як в американському суспільстві. Для американського суспільства Реґен говорив самозрозумілі правди, для большевицьких проводирів — це була „імперіялістична пропаґанда". У своїй промові Реґен вимагав, щоб большевики перестали бути большевиками — це річ нереальна і неможлива. Тому ота остання перед вершинною конференцією промова Роналда Реґена була відірвана від тієї дійсности, в якій народився, зріс і перебуває Міхаїл Ґорбачов та його однодумці з Політбюра.

Андрій Шевченко

„МИНУЛЕ НЕ МОЖНА ПРОМИНУТИ, А Є ЩЕ МАЙБУТНЄ!"

— М. Руденко

(Програмова доповідь виголошена на І Конвенції УАКРади у Філядельфії 19-го жовтня 1985 року).

I.

Тема моєї доповіді є про майбутність на підставі теперішнього: тобто, де ми є сьогодні і що ми маємо зробити щоб запевнити нашу майбутність.

Майже 110 років після того як перші українські піонери стали на вільній землі Вашінґтона і 45 років після формального оформлення зорганізованої української спільноти в Америці стан нашої громади залишився незадовільним. Так як було під час Княжої Доби, під час Козаччини, під час Визвольних Змагань 1917-1921-их років і, нарешті, під час Другої світової війни наші внутрішні суперечки розділяли нас, так і сучасна ситуація може довести до остаточної катастрофи, тобто до цілковитої ліквідації зарганізованого українського життя у ЗСА. Ясно, таку ситуацію наша громада не може стерпіти або навіть далі толерувати. Тому перед нами питання: Що далі? Які засоби ми маємо вживати щоб поправити наше становище сьогодні і в майбутньому?

В основному нам потрібна єдність, особливо в цей час, коли брутальні напади на нашу громаду у формі знеславлення українського імени посилюються і, фактично, загрожують існуванню зорганізованої української громади в майбутньому. Без єдности наші реагування, як вияв оборони нашої громади і українського народу, стануть зовсім неефективними. І якраз це є причиною пропагування концепції єдности в нашій громаді, щоб довести цю акцію до успішного закінчення. Стремління до єдности в нашій громаді повинно відбутися не тільки тому, що такому явищу є конечна потреба, але й тому що вона є дійсно бажана. Якщо від щирого серця, від щирої душі ми не будемо стреміти до єдности, ми її не осягнемо. Тому, з доброї волі, ми повинні мати відкриті наші двері до повсякчасного корисного діялогу, щоб у висліді, осягнути єдність в нашій громаді.

В боротьбі проти знеславлення і русифікації

Сьогодні перед нами стоїть ряд проблем та питань які ми маємо розв'язати щоб таки запевнити нашу кращу майбутність. З усіх проблем, які стоять перед нашою громадою ні одна не є більш актуальною та важливою, як справа знеславлення української громади в ЗСА, яка набирає форм обвинувачення в пресі, радіо, телебаченні за т. зв. гріхи та „злочини" українців, наклепи та закиди антисемітизму, осуджування не лише окремих осіб, але цілого українського народу. Наслідки таких акцій проти української громади є і можуть бути страшно деструктивні. У висліді таких інтенсивних нападів українська громада в ЗСА може втратити свій політично-національний характер. А це може довести до цілковитої ліквідації зорганізованого українського життя в Америці та інших країнах. Якраз тут потрібно розглянути стан і ролю української молоді в цьому процесі боротьби. Сучасна українська молодь має вибір як діяти в цій ситуації, тому що, назагал, переважна кількість молодшого покоління, вже народжена тут, в Америці. Вони мають вибір: або обороняти українську громаду від цих нападів, обороняти українську справу, або асимілюватись в загальноамериканське оточення і зовсім забути про все що українське. Тому, якщо українська громада в цілості, тепер не почне оборонятись від цих безпідставних наклепів та знеславлювання, то дуже можливо, що сучасна українська молодь візьме той напрямок асиміляційного процесу і за кількадесят років українська громада, так як вона є сьогодні, перестане існувати.

Нова українська громадська централя мусить добре та відповідно приготовити плян праці оборони нашої громади і переконати українське суспільство, що ця справа в однаковій мірі торкається нас усіх. Перш усього, ми мусимо мати на увазі, що така річ вимагатиме багато, багато фондів, бо і легальні кошти і кошти репрезентації є астрономічні. Тому створення спеціяльного фонду на цю ціль у висоті, принаймні, мільйона долярів є абсолютна потреба, щоб відповідно провадити цю працю.

Друга річ — це та, що наша громада в цій ділянці мусить бути добре підготовлена і відповідно поінформована. Тому потрібно організовувати відповідні конференції, семінари чи іншого роду засоби інформації в кожному місці скупчення української громади. До цього часу відбулося, мабуть, лише кілька того роду конференцій. Такі конференції мусять провадити досвідчені люди, які могли б інформувати громаду про суттєві справи і цим допоможуть приготовити відповідну стратегію боротьби. Хочу ще раз наголосити, що справа знеславлення української громади вимагає нашої негайної уваги та мусить бути пріоритетом серед всіх інших справ, бо від цього залежить наша майбутність. Очевидно не менш важливою справою є наша активність в обороні людських прав в Україні та в боротьбі проти русифікаційного процесу в Україні.

І тут важливо зрозуміти що, якщо ми не зможемо ефективно припинити акції знеславлення, то ми зовсім не будемо всилі вести працю оборони прав людини та боротьби проти русифікаційного процесу. Бо без сильного українського політично-національного характеру, будь-які старання вести корисну та конструктивну роботу в цих ділянках стануть порожнім звуком.

Закінчення буде.

Роман Кухар

Модест Менцінський на платівках

(До 50-річчя від його смерти)

Заходами синів мистця-співака Модеста Менцінського (1875-1935), Юрія і Івана, які зберегли наспівання свого батька, віденська фонографічна фірма випустила минулого року в серії „Клясики Придвірної Опери" альбом сольоспівів з оркестральним або фортепіяновим супроводом нашого героїчного тенора світової слави, де на двох обосторонніх платівках техніки довгого награння передано сорок репродукцій його наспівів вокальних творів наших і передових европейських композиторів.

У цілому — значна кількість і багатий, якісний добір. Серед виконаних нашим оперним майстром точок чимало з репрезентативного пісенного репертуару Лисенка й Січинського, зате арії з опер належать головно німецьким (Вагнер, Моцарт, Фльотов) та італійським (Верді, Пуччіні, Леонкаваллльо) композиторам. Як відомо, Менцінський був чи не єдиним співаком-тенором українського походження, що прославився зокрема у трудних до виконання й голосово дуже вимогливих опер Вагнерівського циклу „Перстень Нібелюнґів", наприклад, у „Валькірії", „Зіґфріді", чи в „Сумерку богів". Співав він теж успішно ведучі партії тенора в інших операх того ж композитора, як у „Тангойзері", „Льогенґріні", „Майстерзінґерах", „Рієнці", „Летючому голляндцеві", „Трістані й Ізольді", а теж у італійських операх „Аїда", „Отелльо", „Тоска", „Паяци", і т.д.

Менцінський був видатним довголітнім членом-солістом Шведського Королівського Оперного Театру у Стокгольмі, а ще раніш прекрасою театрів у Франкфурті й Кельні та відомим згодом із своїх гостинних виступів на кращих оперних сценах, як у Берліні й Відні. Своєчасно зазнав він слави теж у своїх концертних поїздках по всьому европейському континенті. Нашим землякам був він зокрема відомий з концертів у краю, де популяризував під час Першої світової війни й опісля національний гимн „Ще не вмерла Україна" й сокільську маршову пісню „Соколи, соколи, ставайте в ряди". Десь на п'ятдесятому році свого життя припинив Менцінський оперну кар'єру й, поза принаґідними концертами віддавався повністю педагогічній праці, вишколивши ціле покоління шведських оперних співаків, між якими був і вчитель сучасної славної оперової співачки-сопраністки, Біргіт Нільсон.

Щодо згаданих платівок, то треба відмітити, що, на жаль, техніка репродукції наспівів Менцінського з 1910 року на платівки 1980-их років не дописала. Процес музичного виконання часто обривається, здебільш на високих тонах великого голосу співака, що його волюмену платівки не можуть абсорбувати, тим-то трапляються зіскакування з їхніх звукових колій, або застрягання на тому ж самому місці. При відповідному реґулюванні звукового об'єму награнь можна платівками все ж таки з задоволенням користуватися. При „форте" вони, звичайно, не дописують, зате у стишеній формі функціонують. Навіть за таких недосконалих технічних передумов зразу видно майстерність проспіву й голосову красу Модеста Менцінського, одного з найкращих виконавців „важкої" Вагнерівської музики. Особливо ж його виконання Лисенкових сольоспівів, зокрема granted писових точок мистця „Мені однаково", „Гетьмани", „Ой Дніпре, мій Дніпре", „Минають дні, минають ночі", „Ой одна я одна", як і сольоспів Дениса Січинського „Як почуєш в ночі", „Із сліз моїх, любко, вродилось", „Фіналє", належать до неперевершених проспівів на нашій концертовій естраді.

На сорочинці платівок представлено портрет Менцінського та світлини з опер Ріхарда Вагнера, в ролях Трістана й Зіґфріда, у яких він колись добував собі лаври. Там же й поміщена обширна біографічна замітка про нашого великого співака, чиє п'ятдесятиріччя з дати його смерти саме й відзначуємо.

Олександра Ткач

А НОВА ЗМІНА РОСТЕ...

I.

Кінець серпня — це найбільше рухливий час у туристичних центрах Европи, тож не диво, що й мюнхенське летовище виповнене по береги подорожніми, між якими переважає молодь. Велика лещатарська група заповнює всю долівку гурмою лещат, що важко пропхатися до черги нюйоркського відлету. Тут вперше від місяця чую вже й англійську мову. З трудом пробиваюся через гори валіз, лещат, наплечників зі своїми теж нелегкими, бо повними книжок, клунками. І враз, „що це?" — хочеться крикнути за словами Михайла Коцюбинського, — „пісня моєї країни? Чи не омана це, чи не хвороблива часом уява моя викликала галюцинацію слуху? Я навіть трохи змішався. Але ні, це не уява: я чую, як пісня дужчає, здіймається вгору... Так це співають, але де і хто?" Залишаю свої клунки напризволяще й поспішаю в напрямі пісні. Вже здалеку розпізнаю милі личка студенток Педагогічного Курсу Українського Вільного Університету, чую молоді „баси" й студентів. Вони щойно переднучора успішно покінчили свій вишкіл і тепер розлітаються до своїх „гнізд". Це „канадська" група зі слізми в очах, але з радісними споминами, прийшла попрощати своїх нових друзів з Америки. Всіх їх лучить гармонійно рідна пісня, безчисленні спогади та ентузіязм до праці над молодшим поколінням. Навипередки оповідають, що сьогодні попрощав їх з Богом наш знайомий з Ню Йорку, катехит Академії св. Юра приятель молоді, о. Лев Ґольден, що вчора приїхав до Інтернату Рідної Школи. З групою іде теж директор школи СУМУ в Ню Йорку мґр Ліна Данчук та голова фундації УВУ проф. Петро Ґой. Хоч не судилося мені сидіти в літаку разом з нашою групою однак відвідуємо один одного. І знову летять спомини про цікаво перебуте літо, про пляни на новий шкільний рік. Щоб скоротити час їзди, витягаю записки зі спостереженнями курсантів і читаю їхні заввагги:

„Молодь — це майбутність світу. Її треба провадити певним кроком. Ця робота є дуже важлива. Людина, яка може схопити ту важливість, — це вчитель. Він мусить цілковито вжитися в ролю провідника молоді..

Ми українці щасливі, що маємо наш власний Український Вільний Університет в Мюнхені. Він своїми Педагогічними Курсами допомагає учителям поглибити студії методики навчання та подає матеріял — що вчити. Є багато вчителів, які знають предмет, але не вміють його передати. Це буде темою Педагогічного Курсу УВУ наступного літа (1986). Цього року (1985) Педагогічний Курс подавав матеріял до навчання, підносив тим теж нашу освіту. Я була заскочена, що стільки ще не знала чи не чула в житті. Мені сподобалося, що виклади були на університетськім рівні. Спершу я думала, що ми знову будемо тільки ногами хляпатися в океані наук. Ні, ми навіть, можна сказати, не раз топилися, а тоді знову почали плавати над водою". — Віра Вітюк — учителька Школи Українознавства при „Самопомочі" в Ню Йорку.

„Кількість учителів українських предметів меншає кожного року. Це жаль, бо хто буде вчити майбутні покоління про нашу рідну батьківщину, про її чудову культуру, про славне минуле, про можливості в майбутньому? Хто буде вчити мову наших предків, цікаву й захоплюючу літературу, географію? Хто буде шукати й розбуджувати глибокі думки та ідеї філософії? Ясно, що педагогів конечно потрібно в нашій українській громаді.

А цих людей треба приготовити до їхньої важливої ролі. Вони не можуть тільки одного дня постановити собі стати вчителями. Треба вчитися й приготовлятися довгі роки, заки можна стати вчителем. І в цьому грає важливу ролю Український Вільний Університет в Мюнхені. Там можна осягнути українознавчу освіту, стати українським педагогом. Там є різні курси, а особливо Педагогічні Курси, які вишколюють наших майбутніх учителів...

Закінчення буде.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

НЕ ТАЛЕРГОФ А ҐМІНД

У „Свободі" з 7-го листопада 1985 року, ч. 214, у статті К. Крупського п.н. „У 41 річницю смерти Великого Митрополита" зайшла мала помилка, яку бажаю спростувати.

Шановний автор пише: „Уже від багатьох років вбився мені в пам'ять спогад покійної вже письменниці Катрі Гриневичевої, в якому вона описала нужденні умовини в таборі інтернованих в Талергофі, де на злобні доноси ворогів, опинилося багато тисяч Богу винних наших селян".

Насправді ця подія сталася в таборі для виселенців з т. зв. воєнної полоси, вірних підданих „найяснійшого цісаря" сини яких, чоловіки й батьки гинули на фронтах, а матері, жінки й діти вимирали в нужді в таборі Ґмінд, долішня Австрія.

Я була тоді з мамою в таборі, де вона учителювала. Я була малим підрост-

(Закінчення на стор. 3)

Людмила Волянська

ГЕРОЯМ БАЗАРУ

(До 64-річчя трагедії під Базаром)

I.

Другий Зимовий Похід, що має назву також Листопадовий Похід та Льодовий Похід, відбувся в листопаді місяці 1921 року, коли Уряд УНР, Української Народної Республіки, і його Дієва Армія перебували уже в Польщі, де Армію було роззброєно недавнім ще українським союзником Польщею, у боротьбі з червоною Москвою. Але на Україні не вгамувався рух, тому й був подуманий цей сміливий плян рейду в запілля большевиків з метою скоординувати повстанські дії і привести до повалення совєтського режиму в Україні. Пише про це Енциклопедія Українознавства і подає, що Похід складався з трьох груп — волинської, подільської і басарабської. Кожна мала своє призначення.

Дві групи по запеклих боях, не з'єднавшись із третьою, повернулися назад до Польщі. Найзавзятішою була Волинська група. Вона вирушила в похід 4-го листопада і через три дні здобула місто Коростень. Далі дійшла на схід до села Леонтівки, але, втративши надію з'єднатися з подільською групою і на поповнення вивінування, повернула на захід. Під час повороту повстанці були оточені в районі містечка Базару большевицькою кавалерією Г. Котовського, і в бою під Малими Міньками 17-го листопада частина бійців полягла, а більшість потрапила до полону. З них під Базаром розстріляно 359 бійців 23-го листопада, а решту 84 старшин і козаків взято на муки до слідчих органів ЧеКа, де вони теж загинули мученицькою смертю, крім тих, що тоді „розкаялися". Їх знищило пізніше ГПУ...

Про трагедію Базару й гідну, героїчну поставу козаків нописано багато надхненних рядків українськими мемуаристами, письменниками, драматургами та поетами. П'єса Миколи Чирського „П'ятий рейд" була зокрема популярна на Західніх Українських Землях і часто ставилася в театрах українських. Згадує цей Зимовий Похід у „Спогадах" протоєрей Петро Білон, Пітсбург, 1952, що випадково потрапили в мої руки. Тепер, коли ми все далі й далі відходимо від тих дат, і все менше й менше серед нас є учасників Визвольних Змагань, радієш, коли тобі пощастить заглянути до цих книжок — дійсно джерел національної премудрости, і довідатися більше про цю добу, що так славно, хоч і трагічно записалася в історію України. Ось пише о. Білон:

„Коли ми були в таборах, до нас часто доходили чутки, що на Україні організується велике повстання проти большевиків. І козаки все говорили: 'Ганьба сидіти тут! Краще смерть у бою з ворогом. Нас там чекають у муках і сльозах батьки, матері, брати й сестри... Хай хтось веде нас!' — І почалась підготовча праця до цього походу ще в травні місяці 1921 року, а вже в жовтні того ж року виїхало з наших таборів 1400 безбоязних героїв на повстання. Між іншим, з нашої 6-ої дивізії виїхало під проводом полк. Сушка найбільше число козаків. Пригадую, як перед виїздом деякі старшини й козаки приходили до мене і просили благословення для них та молитов за них, бо йшли з порожніми руками у страшний бій. Пішов я до бараку нашої гарматної бриґади, де були зібрані всі воїни, що йшли на повстання, поблагословив їх і дав кожному на дорогу молитовник нашого видання... Коли я згадую це все, переді мною проходять постаті тих Лицарів-мучеників, що поставили собі Безсмертний Пам'ятник Слави у серцях всього свідомого українського народу на полях Базару. Моє серце й тепер сповняється великою радістю й гордістю, що й я належав до 6-ої Стрілецької дивізії. Бо ж у числі 359-ти козаків-мучеників, яких большевики розстріляли, ніхто інший як козак нашої дивізії Щербак сказав катам: — „Я, козак 6-ої Стрілецької дивізії. Від себе й від усіх козаків, яких я знаю, кажу вам: ми знаємо, що нас чекає, і ми не боїмося смерти! Але до вас служити МИ НЕ ПІДЕМО! Коли ж ви нас повбиваєте, то знайте, що за нас вам помститься увесь український народ! А коли до українських козаків дійде чутка про вашу ганебну роботу, то за кров нашу вони будуть нищити ВСЕ, що має, хоч малий звязок з вами, каторжники! Ми боремося за ІДЕЮ! Знаємо, що багато з нас складуть голови, але твердо віримо, що ми переможемо! Ви це знаєте добре!.. Убивайте, каторжане!.. Ми — готові!.."

З 1,400 осіб повернулося до цього одного табору інтернованих у Польщі всього приблизно 120 людей... Але повернулася з ними велика слава...

Бій на ріці Звіздаль став леґендою, і дуже швидко по тому патріотична українська еміґрація, розсіяна скрізь по західньому світі, розпочала щорічні поминки-академії по полеглих героях Базару. Це відзначування, поруч такого ж поминання Героїв Крут стало добровільною повинністю для кожного українського патріота у вільному світі. Тут читалися доповіді, ставилися п'єси, співалися надхненні пісні, деклямувалися диво-вірші поетів, які донедавна самі були учасниками цих боїв за Україну проти большевицьких банд, большевицького російського й „інтернаціонального" наброду. Із того великого багатства творів вирізняється особливий один — „До Базару" поета, учасника визвольної боротьби та ще й волиняка, Олекси Коронатовича Стефановича. Перед нами начебто сценарій цієї Хресної Дороги на сучасну Голготу України.

Клекотить боротьба, коли лютим, жорстоким дзвоном видзвонює сталь, скрикує льодом червоним — холоне Звіздаль:

Кулі до чол — як бджоли,
Шабля руба́.
Со́лить сніги і со́лить
Червона ропа́.

„Витривать, витривать, брате,
У боротьбі!"
Чотири гранати — для ката,
А п'ята — собі.

Лютим жорстоким дзвоном
Видзвонює сталь.
Скрикує льодом червоним,
Холоне Звіздаль.

Продовження буде.

Олбанська округа відзначила Листопадові Роковини

У неділю, 3-го листопада ц.р., в українській католицькій церкві свв. Петра й Павла в Коговзі Н.Й., о. митрат Володимир Андрушків відправив Службу Божу в намірені українського народу, сказав змістовну проповідь про Великого Митрополита Андрея Шептицького, про Листопадовий Зрив Першого Листопада 1918 року у Львові, після Служби Божої відправив панахиду за Слугу Божого Андрея Шептицького, померлих владик і священиків, мучеників за Христову Віру, за героїв, поляглих за волю України. Також у Святопокровській церкві у Трою, Н. Й., о. Олександер Кенез відправив панахиду за Слугу Божого Андрея та всіх мучеників і героїв.

У Вотервліті, в церкві св. о. Миколая, о. митрат В. Андрушків і о. Т. Гуманицький відправили панахиду за сл. п. Митрополита Андрея і героїв, поляглих за волю України. Ветерани українських армій з прапорами тримали почесну сторожу. Прибула зорганізовано в одностроях пластова молодь. Українці з Вотервліту, Коговзу і Трою заповнили церкву.

Після панахиди відбулися в церковній залі святочні Листопадові сходини. Від імени Окружного комітету відділів УККА Олбанської округи Яків Спяк відкрив сходини, згадав про велику історичну подію відновлення української державности по довгих літах неволі пам'ятного дня Першого Листопада 1918 року у Львові та закликав встати з місць і хвилиною мовчанки вшанувати поляглих героїв. На його заклик присутні відспівали гимн українських січових стрільців, Василь Боднар прочитав наказ у 67-мі роковини Першого Листопада, в якому з'ясував цей великий день в історії України, що його так святочно відзначають українці у вільному світі, та побажав, щоб ми це дочекалися святкувати його на рідній вільній землі. Українським національним гимном закінчено святочні Листопадові сходини. Закінчуючи свято, Яків Спяк подякував присутнім за численну участь.

Листопадівець

Не Талергоф...

(Закінчення зі стор. 2)

ком, але відвідини Митрополита добре пам'ятаю. Скоро після тої події табір зліквідували, а люди вернулися на спустошену війною землю. В 1917 році Талергоф, мабуть вже не існував...

Маю один примірник маминої книжки про ті події п.н. „Непоборні".

Дарія Витанович

Берклі Гайтс, Н.Дж.

Наукова Рада при СКВУ

ділиться сумною вісткою з Українським Громадянством, що 2-го листопада 1985 року в Парижі відійшов у Вічність

сл. п. проф. д-р

Володимир Кубійович

найвидатніший український географ і демограф, один з провідних організаторів українського наукового життя, голова НТШ в Европі, головний редактор Енциклопедії Українознавства.

З великою пошаною відзначуємо Його працю для української вільної науки.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Президія Наукової Ради при СКВУ

Ділимося сумною вісткою, що несподівано, 22-го жовтня 1985 р. відійшла від нас на Вічний Спочинок

бл. п.

МАРІЯ КЛЕК

з дому БУРҐГАРД

народжена 13-го листопада 1926 року.

Залишила в глибокому смутку:
дорогого мужа ІВАНА
улюблених синів: ІВАНА, АНДРІЯ І ЮЛІЯНА
сестру — АННУ
братів: ІВАНА, МИХАЙЛА, МІСЬКА І ЙОСИФА

Нехай Всевишній візьме Її душу у свою опіку, а для нас залишається Вічная Пам'ять!

Муж — ІВАН КЛЕК

Ділимося сумною вісткою з Рідними, Приятелями і Знайомими, що дня 15-го листопада 1985 р., по короткій і важкій недузі, упокоївся в Бозі на 64-му році життя

наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО І БРАТ

бл. п.

ДІОНІЗІЙ СМОТРИЧ

ПОХОРОН відбувся у понеділок, 18-го листопада 1985 р. на українському католицькому цвинтарі св. Духа у Гемптонбурґу, Н. Й.

Залишені у смутку:
дружина — ОЛЕНА
син — ЗЕНОН з дружиною ШАРЛІН
син — ОРЕСТ
сестра — КАТЕРИНА БУК з чоловіком АНДРІЄМ
та ближча і дальша Родина в Америці і Україні

У глибокому смутку повідомляємо Приятелів та Знайомих, що 27-го жовтня 1985 р. заснула навіки

наша Дорога

МАМА, ТЕЩА та БАБУСЯ

бл. п. д-р

КАТЕРИНА ІВАНІВНА ДОРМІДОНТОВА-ЛЕЩУК

довголітній лікар в Україні, Польщі, Німеччині та Америці.

ПОХОРОН відбувся 29-го жовтня 1985 р. з православної церкви св. Андрія у S. Bound Brook, N.J. на православний цвинтар при церкві.

Горем прибиті:
донька — ЛЕСЯ
зять — ДМИТРО ДЕМЕДЮК
внучка — ОКСАНА
внучка — НІНА

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

ТРАВЕНЬ — СЕРПЕНЬ 1985

Щиро вітаємо достойних членів фундаторів Фундації УВУ, відомих українських підприємців і щедрих жертводавців на українські національні, наукові і виховні цілі. **Панство Миколу і Марію Бойчук**, які з черговою пожертвою **10.000.00** піднесли свій **ПОСТІЙНИЙ СТИПЕНДІЙНИЙ ФОНД /ПСФ/** при фундації УВУ до **62.270.00 дол.** Із процентів зложеного ними капіталу на **їх ПСФ в їх імені приділяється щорічно декілька стипендій** на студії в царині україністики.

Нам надзвичайно приємно привітати нових членів меценатів, а саме: Михайла Кладочного; Романа Вомпеля; і Ольгу Левицьку.

Вітаємо зокрема щиро наших достойних фундаторів, меценатів і членів, які постійно розбудовують свої фонди,— стипендійні фонди, а саме: **фундаторів: Миколу Поповича, /Канада/; Павла Німця; Ореста і Марію Гладких; Мирославу Савчак; інж. Остапа і Ірену Захарків; Федора Олійника.** Меценатів: **Преосвященного Владику Лостена; Прісю Витвицьку і д-р. Ірену Гребіняк.** членів: **інж. Володимира і Галину Балабан; д-р. Степана і Ірину Ничай; Укр. Фед. Кред. Кооп. „Самопоміч" в Ню Джерзі; д-р Марія Фішер-Слиж; Андрія Чорнобіля; д-р. Ярослава і Стефанію Бернадин; д-р. Романа Граба; д-р. Романа і Іванну Кисілевських; інж. Ярослава і д-р. Олександру Ткач; Романа і Анну Чорнобіль; Галю Костюк.**

Щиро і дружньо вітаємо нових членів Фундації, а саме: д-р. Олега і Софію Кудрик; Івана і Ксеню Лучканич; Анну Політило; і Вікторію Новотну;; Володимира і Вікторію Клос, і сотні постійних і нових жертводавців на українську науку через Фундацію УВУ.

ПОДАЄМО УКРАЇНСЬКІЙ ГРОМАДІ ЧЕРГОВИЙ СПИСОК ЖЕРТВОДАВЦІВ НА ФУНДАЦІЮ УВУ В АМЕРИЦІ

Бойчук, Микола і Марія **10.000.00** /62270.00/; Попович, Микола /Канада/ **3.000.00** /15.005.00/; Німець, Павло **3.000.00** /9.005.00/; Гладкий, Орест і Марія ПСФ ім. Нестора Когутяка **2.400.00** /3.000.00/; Левицька, Ольга **1.090.00**; Преосвященний Владика Лостен, **750.00** /1,930.00/; Витвицька Прі ся **500.00** /1,730.00/; Савчак, Мирослава **500.00** /2,300.00/; Вомпель, Роман **250.00** /1.035.00/; Кладочний, Михайло **200.00** /1,130.00/ св. п. д-р Політило, Юліян і Анна **200.00** /600.00/.

По 100.00 дол. зложили:

Андрусяк, Марія; Андрушків, Марія; інж. Балабан, Володимир і Галина **/900.00/**; Віхорек, Михайло і Марта; Головінський Василь; д-р. Гребеняк, Ірина **/1,350.00/**; д-р Джуль Павло і Ірена; мґр. Залуский, Володимир і мґр Наталія; д-р. Залуцький, Теодор і Міра; інж. Захарків, Остап і Ірена **/12.400.00/**; Клюб „Діброва" в Ню Йорку (Володимир Ройовик—голова); д-р. Когутяк, Всеволод і Лідія; Котляр, Петро і Зоряна; Костка, Михайло і Анна; Костюк, Галя **/835.00/**; д-р Кудрик, Олег і Софія **/500.00/**; Ліщинецький, Василь і Віра, Лозинський, Михайло і Ерна; Лучканич, Іван і Ксеня **/530.00/**; д-р. Мацюрак, Андрій; Мізак, Богдан і Марія, Млинко, Ярослав; д-р. Ничай, Степан і Ірена **/600.00/**; Новотни, Вікторія **/505.00/**; д-р. Очеретко, Ярослав; Панков Петро і Левка; д-р. Петришин, Володимир; Пистряк, Катерина; Поритко, Оксана; Свищук, Іван; Смайлі, Михайло; д-р. Стецьків, Евген і Ніля; Ройовський, Володимир і Стефанія; Рак, Роман; Романовський, Володимир і Наталія; Слиж, Володимир; Укр. Фед. Кред. Кооп. „Самопоміч" Н. Дж. **/800/**; Телеґа Леся; д-р. Фішер-Слиж, Марія **/830.00/**; Хіч, Олекса; Чорнобіль, Андрій **/660.00/**; д-р. Щербанюк, Юрій і д-р. Ярослава; Юркевич, Казимир; д-р Яблонський, Михайло і Джоан; Лебедович, Ігор **/80.00/**; Вертипорох, Юлія **/60.00/**.

По 50.00 дол. зложили:

д-р. Бернадин, Ярослав і Стефанія **/600.00/**; Благий Іванна; адвокат Болюх, Мирон; Ваврик, Христина; д-р. Дурбак, Христина; Грицак, Петро і Рія; д-р. Граб, Роман **/805.00/**; Н.Н., Чикаґо; Дзємнюк, Олекса; Думка, Михайло; Жирук, Галина; Кашуба, Степан; д-р. Клебович, Володимир; Клос, Володимир і Вікторія **/510.00/**; Козбур, Тарас і Ксеня; д-р. Леві, Ніль і Люба; Леxіцький, Михайло і Катерина; Луцишин, Тереса і Мирон; д-р Марчук, Василь і Оксана; Новак, Петро і Соня; Новак, Юрій; Носенко, Василь і Дарія; Овчинник, Марія; Островський, Володимир; д-р. Павлічка, Іван; Пригар, Микола; д-р. Кисілевські, Роман і Іванна **/980.00/**; д-р Саляк, Василь; Татарин, Микола і Анна; Тимець, Михайло і Анна; інж. Ткач, Ярослав і д-р. Олександра **/870.00/**; Третяк, Андрій; Українська Мічиганська Ліга; Філіщак, Осип; д-р Фольварків, Оксана; Храпливий, Андрій і Марія; Чорнобіль, Роман і Анна **/550.00/**; д-р. Ґелета, Ярослав **30.00**; Загородний, Параня **30.00**; Лукіянович, Філярет (збірка з нагоди нарад видав. ком. видання книжки „Добуша", Чернівці **30.00**.

По 25 дол. зложили:

Артюшенко, Юрій; Бабенко, Антін; д-р. Базюк, Володимир; Бекерський, Іван і Оксана; Бздир, Василь; Білан, Іван і Марія; д-р. Богонович, Роман; Бойко Федір; Брикович, Теодозія Володимира; Була, Іван і Галя; Венґер, Михайло і Пелагія; Винник, Іван і Софія; Висоцький, Роман і Дарія; Вонторський, Олександер і Софія; Відділ УККА в Гемонд, Індіяна; Гаврилюк, Ґордон і Марія; Голик, Іван і Софія; Гордієнко, Неоніля; Грабець, Роман і Мирослава; д-р Грицеляк, Юрій; Грицай, Петро і Зеня; Гробельський, Стефанія і Надія Ґіна, Григорій і Анна; Ґлух, Роман і Валентина; Ґулак, Василь; Ґут, Іван і Анна; мґр Данчук, Павлина; Дзюба, Володимир; Дзюба, Корнель і Еміліія; Дозорська, Марія; Долинський, Любов; Дуркач, Микола; Заброцький, Алекс і Ольга; Закревський, Андрій і Лідія; Карий, Володимир; Качор, Софія; мґр Качор, Богдан і Ірена; Керницький, Роман і Ольга; д-р. Кіндрат, Іван; Кіт, Іван і Марія; Кобилецький, Володимир; Кобзяр, Ольга; Когут, Нестор; д-р. Когутяк, Володимир; Козак, Уляна; Козак, Ярослав і Калина; Конюх, Дарія; Комар, Созонт і Ірена; Крупський, Адріян; д-р. Куйдич, Іван і Ніна; інж. Кульчицький, Богдан і мґр. Христина, Лабка, Ґеральдіне; Лівчак, Богдан; Ліневич, Олександер; Лотоцький, Михайло і Олена; Мак, Мирослав; Макар, Іван; Масюк Ярослав; Мельник, Михайло і Параскевія; інж. Мельник, Юрій і Ярослава; Москвяк, Степан; д-р. Мостович, Леонід і Оксана; Незнаний, Петро і Катерина; Ніщук, Віліям; Обаранець, Евген і Леся; Смаль, Олександер. Олійник, Федір **/15.330.00/**; Омельченко, Григорій і Олександра; о. д-р. Пелех, Володимир і Неоніля; д-р Перейма, С.; Покора, Стефан і Стефанія; Прийма, Володимир; Присяжнюк, Ярема Реймонд; Решетилович, Ірена; проф. Романишин, Роман і Леся, Романовська, Олена, Рудницькі, Михайло і Наталія, Савків, Володимир і Оксана; Савчин, Ірена; Савчук, Стефан і Стефанія; о. Селепина, Артем і Олександра; Скоцько Евген; Стек, Василь; Татунчак, Юліян; Теердовський, Микола і Марія; Терпак, Михайло і Люба; Троян, Петро; Турчиновський, Володимир і Гілдеґард; Фединяк, Володимир і Ореста; д-р. Халупа, Лев і Таня; Хромяк, Дмитро і Іванна; Черепанюк, Стефанія; о. Шараневич, Еміль; Шкоруда, Стефанія; Щур, Любомир і Олександра; Юсип, Іссая і Валентина, Янда, Макар; Яріш, Андрій; Яровенко, Вадим і Марія; Яхно, Ольга.

По 20 дол. зложили:

Бачинський, Юліян і Оксана; Воробець, Зеновія; Воронка, Василь; проф. Гаюк, Гліб і Зоя; о. Громіс, Семеон; Данчевський, Теодор і Ассунна; інж. Кмета, Ігор і д-р. Надія Теребус Кмета; Ковалів, Роман і Бронислава; Кріслатий, Семен; Лаврів, Василь; Лазарчук, Роман і Марія; Митник, Микола; Михайлів, Володимира; д-р. Мичковський, Мирослав і Анна; Ожґа, Мирон; Скробач, Василь і Ірена; Сявавко, Мирослав і Олена; Терлецька, Катерина; о. Ткачук, Іван; Школяр, Томас і Анна; Юрків, Ольга; Яцик, М.

По 15 дол. зложили:

Авраменко, Микола; Андреадіс, Микола і Галина; Андрейців, Василь і Марія; Арлінський Іван; Бадяк, Роман і Ірена; Барфусс, Юрій і Олена; Бачинський, Андрій і Марта; Березюк, Олена; Білецький, Юліянна; Біловус, Стефан; Благітка, Ірена; Бодель, Микола; Боднар, Михайло; Бук, Андрій і Катерина; Буцма, Евген і Елвія, Буцяк, Марія; Василина, Евген і Параскевія; Вацик, Матвій і Марія; Винник, Іван (Чикаґо); Вислоцький, Марія; Вірло, Славко; Вішка, Семен і Марія; Волощук, Ярослав і Сусяк, Микола; д-р. Гаврилюк, Орест і Анна; о. Галадза, Петро і Оленка Ганушевська-Галадза; Гайвас, Аскольд і Надія; Гайовий, Федір і Марія; д-р. Гарбовський, Богдан; д-р. Гарматій, Мирон і Марґарета, Гасяк, Семен; Гац, Роман; Гікавий, Михайло і Наталія; Гнідий, Володимир; Гординський, Роман і Василина; ґенерал Григоренко, Петро і Зінаїда; Грицеляк, Пантейлемон і Дора; інж. Ґоляш, Роман; Децик, Володимир і Тілія; Дзівак, Іван і Анна; Добрянський, Іван і Констанце; д-р. Дорожинський, Лев; Дорофі, Анна; Дражньовський, Анна; Дуда, Іван; Дякун, Андрій і Ґертруда; Завійський, Микола; Зарічний, Стефан; Іваськів, Володимир; Казанівський, Юрій і Оксана; Капітула, Павло; Капуста, Федір; Кецман, Дмитро; Кізима, Володимир і Каті; Кобзяр, Юрій і Ірена; Коваль, Дмитро і Донна; Ковальчук, Роман і Анісія; Кодний, Розалія; Колін, Іван; Колтунюк, Орест і Антоніна; Кондра, Богдан і Мирослава, Копійчук, Роман і Марґарета, Корлятович, Павліна; Корсунь Федір; Кравець, Юрій; Круліковські, Іван і Евгенія; Кудук, Ярема і Марія; Кузьмин, Павло і Таня; Кузьмович, Денис; Курілів, Зена; Лузецька, Анна; мґр. Луцький, Олександер; Людкевич, Евген; Мандюк, Володимир; Мартинюк, Олена; Марченко, Петро і Елен; Мельник, Дмитро, Мельничин, Василь і Юлія; Михайлишин, Семен і Софія; Мудрий, Василь і Дарія; Мулькевич, Марія; Никула, Теодор і Мільтон; Новіцький, Андрій і Марія; Павлюк, Олександер; д-р. Палідвор, Василь і Марія; Палієнко, Павло і Олександра, Пахолюк Ігор і Бріджед; Паш, Юрій; Паленичка, Ірена; Петро Ярема, Фюнерал гом; Петрущак, Ярослав; Покуліцький, Волтер і Люба; Поінсет, Давид і Юлія; Поліщук, Юрій; Полон, Франк; Попаца, Василь і Галина, Попович, Володимир і Юстина; мґр. Прокопович, Володимир; Рудик, Ірена; д-р Савицький, Юрій; Садлик, Михайло і Марія; Самбой, Степан і Мерилин; Самійленко, Василь і Віра Свердон, Руссел і Алісія; Свищук, Юрій і Христина, Світлична, Надія і Павло; д-р Сениця, Павло; д-р. Сенковський, Теодозій; Серафин, Йосиф і Софія; Сирко Еліяс; о. Скрінковський, Петро; Скробко, Алекс; Снігір, Іван; Сосяк, Михайло; Степанків, Ярослав; Сторошенко, Федір і Софія; Ткач, Павло і Параскевія; д-р. Трач, Роман і Надія; Федак, Евген і Теодозія; Фединський, Андрій, Фотій, Олександра; Ханас, Марія; Харченко, Іван і Евгенія Цебрій, Григорій і Дора; Чепурківський, Марія; Шандор, Іван; Шарий, Борис; Шафран, Евген; Шашло, Галина; д-р. Шевчук, Юрій і Надія; Шпинда, Петро; Шраневич, Юрій і Оксана; Ярко, Анна.

По 10 дол. зложили:

Балабан, Евген і Софія; проф. Барагура, Володимир і Марія; Баранець, Іван; д-р. Біляк, Роман; Борис, Іван; Бурак Петро; Винницька, Ярослава; Вінич, Віктор і Надія; Грибик, Василь; Давиденко, Алла; Дуб, Михайло і Ґертруда; Єфремов, Галина; Жовнір Іванна; Запряла, Іван і Ст.; Захарків, Марія, Зубаль, Стефан і Марія; Кобзей, Іван, Куртіс, Тимотій; Мартиненко, Михайло і Антоніна; Маціканич, Данило і Анна; Мельник, Марія; д-р. Мосійчук, Іван; Н.Н., Філядельфія; Насипаний, Ева; Полонюк, Михайло і Катерина; Ромах, Микола і Марія; Слінко, Анна; Табачук, Василь; Турчин, Андрій і Ірена; Шмуляк, Василь і Анна, інж. Яримович, Ярослав і Ірена; Василькевич, Катря **7.00**; Кахнич, М. Л. **7.20**

По 5.00 дол. зложили;

Анкар, Кароль і Стеля; Багрей, Василь і Марія; Барицький, Микола; Басічинський, Володимир і Ірена; Гриньків, Володимир і Ольга; Ґлущик, Юрій; д-р. Думенко, Сімон і Пієреттее; Іващенко, Марія; Качмар, Іван; д-р Лоґуш, Юрій і Діяна; Маєвський, Володимир і Анна; МкКалл, Юлія; Саврук, Іван; Телішевський, Іван; Філь, Михайло; Шлюка Степан; Яворський, Іван; Проць, Натал[illegible] 2.[illegible] Баранович, М. 1.00;

В літньому семестрі 1985 р. при **Вашій щедрій** допомозі **Фундація УВУ виплатила 145-ть стипендій** на різні студійні програми УВУ. **Зокрема** на предмети **заборонені** в Україні, або мало і рідко доступні на Заході. **Стипендисти були молоді українські студенти**, які походили з **різних країн** Европи і Америки (Бельгія, Англія, Голяндія, **Швеція, Франція**, Німеччина, Австрія, Італія, Польща, **Чехословаччина**, Югославія, Бразилія, Канада і ЗСА). **Між ними було декілька чужинців**, які студіювали українську мову, історію, **музику.**

Стипендії звичайно покривали оплату **навчання** і кошти прожитку в українському гуртожитку.

Фундація фінансувала перший академічний курс для студентів з європейських країн (**Порівняльний Фольклор, українські народні пісні і бандура**), який пройшов дуже успішно.

Курси на УВУ із рівночасними екскурсіями по **історичних місцях Европи зв'язаних з Україною,** як наприклад, студійна програма **СТЕЖКАМИ БАТЬКІВ по ЕВРОПІ (СБЕ)**—не тільки усвідомлюючи впливають на **студентську** молодь, але і приносять моральні і практично-політичні користі для української спільноти. **СТЕЖКИ є своєрідним вишколом молодої провідної української зміни.**

При допомозі щорічної студійної програми СТЕЖОК, минулого року поставлено **ПРОПАМ'ЯТНУ ПЛИТУ** у концтаборі Дахав, проголошено творення **ІНСТИТУТУ УКРАЇНСЬКОЇ МАРТИРОЛОГІЇ. В 40-ву річницю** боїв під **БРОДАМИ І МОНТЕ КАССІНО,—зложено квіти на могилах вояків-українців в Фельдбаху і Монте Кассіно.**

Цього року в Америці, а згодом 21-го липня в концтаборі Дахав гідно відсвятковано **40-ву річницю визволення** українських політичних в'язнів з **гітлерівських** млинів смерти, **а 25-го липня з відповідною програмою і Панахидою** вшановано поляглих **вояків-українців на Монте** Кассіно. Ці акції згодом підхопила **і вся українська** спільноти.

Допомога біженцям з Польщі: по лінії педагогічно-навчальній **фундація фінансувала три курси англійської мови і один українознавства на** протязі цілого року тобто 3-х семестрів **на УВУ в Мюнхені.** Курси пересічно відвідувало около 50-ть студентів. **Це є не тільки підготова у дальшу мандрівку, але, в першу чергу, початок інтеґрації в українську спільноту.**

Студентські комітети при фундації УВУ **„Дахав і Монте Кассіно"** розгорнули акцію збирання матеріялів і свідчень про українські жертви в Другій світовій війні так конечно потрібні для нашої **не тільки** самооборони сьогодні, але і відсічі та наступу. **Щоб раз назавжди** здемаскувати затії Москви і її вислужників. **Дальше зберегти ці документи** для майбутніх поколінь,—бо з розчисленням на **молоде і грядучі покоління** йде ворожий наступ. Ми мусимо усвідомити українську спільноту і світ, що в боротьбі з нацизмом Україна потерпіла найбільші жертви в людях і майні.

Крім 145-ть стипендій, фінансування 3-х семестрів для біженців, **фундація дала ДОТАЦІЇ** на видання збірника матеріялів **„Масариківської Конференції"**, і збірника конференції **„Розстріляне відродження"** у французькій мові, які **УВУ** ініціював і організував одну спільно з **Інститутом славістичних студій при Сорбоні,** а другу з **Національним Інститутом східніх мов і цівілізацій при Сорбоні.** Рівнож **дано дотацію** на продовження передруків мовної серії за ред. проф. Олекси Горбача.

Коли Ви ще не вислали своєї пожертви на многогранну працю **Фундації УВУ,—ЗРОБІТЬ це сьогодні чи завтра, щоб долучитися до спільної** громадської і **національної дії.**

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на постійний чи одноразовий стипендійний Фонд — можна відтягнути від податку.

Чеки просимо виписувати на: UFU Foundation **та висилати на адресу Фундації УВУ.**

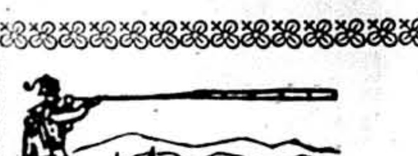
Ukrainian Free University Foundation, Inc.

203 Second Avenue • New York N.Y. 10003

Проф. Петро Ґой
голова Фундації УВУ

Д-р Ярослав Моцок
скарбник Фундації УВУ

ТІЛЬКИ 50 ВІДСОТКІВ запитаних американців переконані, що у висліді зустрічі на вершинах між президентом ЗСА Роналдом Реґеном і совєтським лідером Міхаїлом Горбачовим, може наступити поліпшення у відносинах між ЗСА і СССР. Опити перевели спільно „Ню Йорк Таймс" і Сі-Бі-Ес Нюз.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР конадського уряду Браєн Малруні прибуде до З'єднаних Стейтів Америки у початкових місяцях 1986 року, заявили офіційні представники Білого Дому у Вашінґтоні. Малруні зустрінеться з президентом Роналдом Реґеном 18-го березня і вони обвоворюватимуть справи затіснення співпраці ЗСА з Канадою і запланованої зустрічі сімох індустріяльних держав.

Справу...

(Закінчення зі стор. 1)

дач говорив також про національний резистанс останніх років, зокрема про опір русифікації та намагання совєтського уряду національно асимілювати неросійські народи і створити єдиний „совєтський народ" на російській основі. Проф. Маркусь ствердив, що ліквідація Української Католицької Церкви, як і Української Автокефальної Православної Церкви в 1920-их роках, продиктована імперіяльними інтересами та їм сприяла від початку Російська Православна Церква, яка була за царату російською національною Церквою, а тепер стала ще і „націоналізованою". Доповідач з'ясував розбіжність між теорією совєтської конституції та практикою антирелігійної політики, зокрема у стосунку до Української Католицької Церкви. Найновішими фактами доповідач ілюстрував український релігійний і національний резистанс.

Панелісти поставили кілька запитань доповідачеві: чи існує співпраця між українськими дисидентами та діячами іншонаціональних рухів опору та інших релігійних об'єднань? Який вплив мало насильне приєднання греко-католиків до Російської Православної Церкви?

Відповідь: український національний опір і київська Гельсінкська Група співпрацювали з іншими національностями, наприклад, з жидами і росіянами в Україні і Москві, які підтримували національно-демократичні прагнення українців, з естонцями, білорусинами і молдаванами. Українці-католики мали тісний зв'язок з литовцями, а „Українська католицька хроніка" містила матеріяли про положення інших віруючих громад. Своїм числом „навернені" українці католики не тільки збільшили Православну Церкву в Україні, але й частково її українізували. При відносно вільних умовах, українці-католики відновлять свою Церкву, якої зв'язок і ядро продовжують існувати в підпіллі.

Інша українка, Наталія Вінс, говорила про прагнення віруючих християн баптистів мати незалежну від контролі большевицького уряду Церкву. Вона ілюструвала свою розповідь статистикою, фотографіями в'язнів та віруючих спільнот. Наталія, дочка пастора Георгія Вінса, була речником закордонного представництва Євангеликів-Баптистів в СССР, яке очолює її батько.

Про лотиську Реформовану Церкву говорив пастор Віліс Варсберґс, проводячи цікаву паралелю, що американські християни не могли б робити, якщо б тут діяло совєтське законодавство у справах релігійних об'єднань та культів. На тему совєтських мусулманів говорив директор Дослідного центру студій про Близький Схід при Чикаґському університеті Джан Вудс, зокрема наголошуючи національну і культурну функцію ісляму в СССР. Він повторив і довів прикладами відому тезу про те, що большевицька влада в Середній Азії щораз більше зустрічає поважні труднощі з мусулманським населенням, яке чисельно в 2000 році може подвоїтися.

Про жидівську етнічну групу доповідав Ричард Райз, голова жидівської конференції міста Чикаґо у справах совєтських жидів. Він з'ясував величезну загрозу совєтським жидам з боку влади у формі посиленої асиміляції розпорошення і заборони жидівських студій. Ця трагедія найкраще ілюструється фактом, що на цілу Україну є один рабин. Ціллю жидівства сьогодні є витягнути з СССР найбільше людей жидівського роду і релігії. Щойно після того жиди на Заході можуть турбуватися, як зберегти тих жидів, які з різних причин залишаться в СССР. В дискусії деяким жидівським представникам поставлено закид, що при такій постановці (до чого треба мати вирозуміння) існує можливість, що жиди готові так діяти в СССР і на Заході, що може підважити національні і релігійні стремління інших національностей та релігійних груп. Подекуди зауважується, що совєти намагаються використати і розіграти цю ситуацію.

На пропозицію сестри Ґіллен, щоб присутні піднесли кілька істотних проблем, з якими можна б виступити в Будапешті, в дискусії звернено увагу на далі актуальну справу еміґрації і поєднання родин різних груп та на совєтські порушення не лише індивідуальних прав людини, але й колективних, наприклад, національної самобутности, зокрема підкреслено потребу натаврувати совєтську політику русифікації. Підкреслено також дальшу вимогу в ім'я Гельсінкських домовлень, щоб совєтський уряд злеґалізував заборонені релігійні об'єднання і Церкви.

ПРІЗВИЩЕ ДИРИҐЕНТА

У статті-некролозі „Пам'яті друга — митрофорного протоієрея о. Льва Опоки", пера о. протопресвітера Степана Біляка, що була поміщена в ч. 214 щоденника з 7-го листопада, в параграфі, де пишеться про „Чин ієрейського похорону...", відповідне речення має бути таке: „Співав парафіяльний хор під керівництвом диригента інж. Теодора Хохітви, дякував Петро Доброноженко, голова хору і заступник голови Парафіяльної управи". — Ред.

Вечір для вшанування пам'яті о. А. Волошина в Дітройті

Заходами 45-го Відділу СУА в Дітройті в суботу, 12-го жовтня ц.р. в приміщенні Школи Непорочного Зачаття у Воррені, Миш., відбулася академія для відзначення мученичої смерти о. прелата Августина Волошина, президента Карпато-Української Держави.

Академію відкрила д-р Марія Балтарович, уродженка Срібної Землі, яка вклала чимало старань для підготовки святочної програми. В короткому введенні д-р Балтарович згадала, що її прадавнє стремління до усамостійнення оспіване поетами Б. Ґренджа-Донським, о. Себастіяном Саболом (псевдо Зореслав), І. Ірлявським й іншими. В Карпатській Україні в державно-визвольній боротьбі впало багато жертв. Земля засіяна відомими та невідомими могилами. Нам треба побільше та частіше імпрезами відзначати ідею державности нашого народу.

На залі, крім сучасників цієї великої епохи, були присутні два найближчі співучасники побудови держави на Карапатській Україні 1939 року — близький співпрацівник президента о. д-ра А. Волошина о. С. Сабол та шеф преси і пропаґанди уряду ред. Михайло Бажанський.

Найперше д-р Балтарович попросила до слова о. С. Сабола. Промовець вичерпно змалював образ о. А. Волошина, як невтомного будівничого держави. Отець монсеньйор був бездоганним священиком, головним капеляном січовиків. На протязі довгих років був провідником свого народу і борцем за його прадідівські права, був громадським діячем, переслідуваним за свою невтомну працю світською та церковною владами. Він непохитний провідник, витончений політик, прем'єр уряду і перший президент Карпатської України. Неподатний характер, залізна витривалість в праці та пожертва самого себе для великої ідеї державности ціхували о. прелата як великого мужа епохи. Отець С. Сабол розповів присутнім в деталях про підступний арешт, спроби викрасти президента з в'язниці, поспішний вивіз його до Москви, 51 день перебування у в'язниці та вкінці про мученицьку смерть 11-го липня 1945 року на 61 році його життя. Зворушливими словами доповідач змалював картини пройдешнього завершення, а далі — зруйнування жорстоким ворогом Української Карпатської Держави.

Як би відлунням того, про що розказував нам наш промовець був епос В. Ґренджі-Донського „Князь Богдан", присвячений о. А. Волошинові, та його вірш „З'їзд молоді в Мукачеві", обидва у виконанні студента Андрія Смика. Рецитації виголошені з великим відчуттям та зрозумінням тексту.

Потім до мікрофону підійшов ред. Михайло Бажанський. Вже сама поява його постаті і ліричний голос змінили настрій слухачів. З оповідання ред. М. Бажанського немов би зійшов до нас з високого п'єдесталю великий муж о. митрат А. Волошин і поетичними словами споминів змальовувався перед нашими очима образ цієї великої людини в приватному житті, у щоденній праці. Ред. М. Бажанський в той час саме закінчував свої студії, коли пощастило йому побувати в Учительській Семінарії в Ужгороді. Там він зустрівся з ректором цього училища вперше. У палких дискусіях молодий студент звернув на себе увагу ректора і не думав тоді, що слова, сказані ректором „Ми вас ще будемо потребувати" стануть пророчими. Прийшов час велекої епохи і прем'єр Карпатської Держави покликав ред. М. Бажанського до праці, поручивши йому ведення державної канцелярії, а згодом встановив його шефом преси і пропаґанди. У довгогодинній праці, щоденних зустрічах та у розмовах ред. Бажанський мав змогу ближче пізнати цю непересічну людину.

Найперше о. президентові понад усе імпонував порядок та зорганізованість. Сам він, свідомий свого великого покликання, виконував щоденні обов'язки з великою відданістю. Президент був вповні свідомим того, що в його руки провидіння склало вирішальні моменти країни. Він сягав по найвище і змагався за найкраще для свого народу. Для нього жив і працював. А коли лютий ворог чорною хмарою наступав на Срібну Землю і доводилось евакуювати уряд до Хусту, людське серце не витримувало надмірного болю і по обличчі великого мужа крадькома скотилась сльозинка. Ця людина не належала собі самому. Завзяттям та непохитною настановою переростав він політиків того часу. Це була людина поза часом та простором.

Нав'язуючи до епізодів зустрічі ред. Бажанського з президентом в Ужгороді, Хусті та Мукачеві слідували поезії Зореслава „Зима над Ужгородом" вміло виконана студенткою Марічкою Балтарович, та „Спомини" того самого автора по — мистецьки відрецитував д-р Микола Григорчук.

Потім за фортепіян сіла відома нам зі своїх виступів молода піяністка Ліда Цісарук. Вона з питоменною їй чутливістю виконала „Романс" Шумана та Кантату Кос-Анатольського.

Завершенням декляматорського репертуару була поема „Срібна Земля" І. Ірлявського у виконанні Ліди Кучер. Рецитаторка з вмілістю виголосила цей твір співця Срібної Землі.

На закінчення програми Ансамбль Юних Бандуристів Школи Кобзарського Мистецтва виконав стрілецькі та народні пісні. Координатором ансамблю є Надя Блюй.

Заключне слово виголосила голова 45-го Відділу Марта Шехович. Вона подякувала д-рові М. Балтарович за підготовку цього культурного вечора, всім виконавцям за участь в програмі та численній публіці за присутність.

З великим одушевленням проспівано гимн „Ще не вмерла".

Ірина Тарнавська